

‘DE VOLKSKRANT

Annette Embrechts 8 juli 2002

Klassiek danser die durft te vallen

Pas toen zijn moeder hem na ieder les een bezoek aan McDonald's beloofde, wilde hij als zevenjarig jongetje de breakdance wel inruilen voor de Noord-Indiase dansvorm kathak....

Michael Jackson, die was zijn held. Zijn moeder stond er echter op dat hij zich verbonden zou weten met hun achtergrond, de Zuid-Aziatische cultuur. En dus ging hij kathak studeren aan de Londense Academy of Indian Dance en kreeg hij les van goeroe Sri Pratap Pawar. Op zijn veertiende danste hij in de Mahabharata van Peter Brook. Op zijn achttiende was Akram Khan een van de 's werelds meest belangrijke mannelijke kathak-solisten.

Khan (30) opent dinsdag 13 juli 2002 de twaalfde editie van het Amsterdamse dansfestival Julidans, dat met allerlei (internationale) voorstellingen de theaters rond het Leidseplein bespeelt tot 20 juli. Hij doet dat echter niet als pure kathak-solist maar met een mengvorm van hedendaagse westers dans en de klassieke Indiase dansvorm, vertolkt door vier dansers en hemzelf. Juist deze combinatie maakt hem tot een hit op de grote internationale dansfestivals. 'Hij zit niet in de lift', zegt een kenner in de Vooruit in Gent, waar Khan danst, 'hij gaat als een komeet. 'Na de voorstelling vertelt Khan dat hij de beslotenheid en het isolement van de Aziatische gemeenschap in Engeland beu was. 'Ze hebben enkel respect voor medici, ingenieurs en leermeesters. Daar had ik geen zin in.' Dus besloot hij op zijn 21-ste moderne dans te studeren. 'Al had ik nog nooit gehoord van Pina Bausch of William Forsythe.' Zijn lichaam reageerde verward. Het kon de kathak niet meer scheiden van de moderne dans. 'Mijn leraar klassieke Indiase dans verweet me dat ik geen pure kathak meer deed. Mijn moderne docent vond mijn manier van bewegen "buitenaards". Toen besloot ik te bestuderen wat hen beiden frusteerde. 'Maar het woord 'fashion' kan hij niet horen. Dat vind hij te oppervlakkig. Zijn voorstelling Kaash (..if..) doet nog het meest denken aan de messcherpe, mathematische repetatieve dans van Krisztina de Châtel in combinatie met de meditatieve bezieling van Emio Greco. De choreografie kent een dwingend opgebouwd lijnenspel, dat wordt versterkt door de cyclische en pulserende muziekstructuren van componist Nitin Sawhney. De dansers bewegen vaak voor het grote zwarte vierkant op de achterwand, waarin een soms oplichtende rode rand zorgt voor diepte en de illusie geeft van een duister hemelgewelf. Geen wonder want Khan liet zich inspireren door zowel de quantumfysica over het gedrag van kleine deeltjes en het ontstaan van zwarte gaten als de symboliek van Indiase goden als Shiva (de god die schept en vernietigt) en Ganesha (de god met het olifantenhoofd).

Khan werkt het liefst met moderne dansers en niet met kathak-dansers: 'Moderne dansers nemen meer risico. Die durven te vallen. Kathak-dansers vallen niet of ze vallen zacht als een "heilig' vallen". ' Wel geeft hij hen iedere dag een uur kathak-training. 'Zo leren ze de finesses van geometrische structuren. In de kathak moet bijvoorbeeld je middelvinger altijd in een rechte lijn verbonden zijn met je neus. En tussen je voeten dient een afstand te zijn van acht vingers. Pas als je die beperkingen kent, kun je eruit breken.'